

POSTANOWIENIE

10 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Małgorzata Manowska

na posiedzeniu niejawnym 10 maja 2023 r. w Warszawie,
w sprawie ze skargi X. z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w P. o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie
z 15 października 2020 r., VI Ga 555/18,
wydanego w sprawie z powództwa X. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
spółki komandytowej w P.
przeciwko P. spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 15 października 2020 r. Sąd Okręgowy w Rzeszowie zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Rzeszowie z 24 maja 2018 r. w ten sposób, że zasądził od pozwanego P. spółka akcyjna w W. na rzecz powoda X. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w P. kwotę 1 380,15 złotych.

Powód wniósł o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie wskazując, że wyrok ten jest niezgodny z art. 363 § 1 k.c. w zw. z art. 361 § 2 k.c. i w zw. z art. 822 k.c., a poprzez wydanie zaskarżonego wyroku powód doznał szkody polegającej na nieuzyskaniu całego

odszkodowania odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, odsetek, a także na niekorzystnym rozdziale kosztów procesu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku podlegała odrzuceniu.

Przepis art. 424⁵ § 1 k.p.c. wprowadza sześć koniecznych elementów konstrukcyjnych skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Każdy z nich ma charakter samoistny, a pominięcie lub nieprawidłowe skonstruowanie choćby jednego z nich powoduje, że skarga jest dotknięta istotną wadą (tzw. brak istotny), nienaprawialną w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych i podlega odrzuceniu (zob. np.: postanowienie SN z 23 kwietnia 2015 r., V CNP 56/14). Do wymagań tych należy, w szczególności, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy (art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.) i wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, a ponadto, gdy skargę wniesiono, stosując art. 424¹ § 2, że występuje wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi (art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.). Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody nie polega na przytoczeniu samych twierdzeń o jej zaistnieniu (zob. postanowienie SN z 25 lipca 2006 r., III CNP 40/06). Składając oświadczenie, że szkoda już wystąpiła, skarżący musi wskazać czas jej powstania, postać, rozmiar i adekwatny związek przyczynowy między tak określoną szkodą a zaskarżonym wyrokiem (por. postanowienia SN: z 7 kwietnia 2009 r., II CNP 1/09; z 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 140). To oświadczenie powinno być uwiarygodnione przez powołanie i przedstawienie dowodów, jak również innych środków, nieuznawanych przez kodeks za dowody (zob. postanowienia SN: z 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006/1, poz. 16; z 23 marca 2006 r., IV CNP 23/06). Zarówno twierdzenia o szkodzie, jak i środki przedstawione w celu uprawdopodobnienia wystąpienia szkody są oceniane w świetle zasad logiki oraz doświadczenia życiowego (postanowienie SN z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, Nr 7–8, poz. 141) i mają prowadzić do wniosku, że szkoda

wystąpiła już w chwili wnoszenia skargi. Możliwość wystąpienia szkody w przyszłości czyni skargę niedopuszczalną. W chwili wniesienia skargi szkoda musi już istnieć i nie wystarczy zagrożenie jej wystąpieniem czy też jedynie powołanie się na jej znikomy lub symboliczny rozmiar. Skarga nie ma bowiem na celu zapobieżenia szkodzie ani przyznania satysfakcji moralnej skarżącemu (zob. postanowienia SN: z 11 stycznia 2006 r., II CNP 13/05, OSNC 2006, Nr 6, poz. 110; z 27 sierpnia 2008 r., II CNP 43/08).

Tymczasem, jak wynika z akt sprawy, skarga wniesiona przez powoda nie spełnia tych wymogów. Otóż tytułem uprawdopodobnienia zaistnienia szkody skarżący poprzestał na stwierdzeniu, że na skutek niezgodności z prawem zaskarżonego orzeczenia powód doznał szkody w postaci nieotrzymania pełnego odszkodowania za zdarzenie komunikacyjne. Dochodzona kwota stanowiła wierzytelność z tytułu odszkodowania za uszkodzenie pojazdu. Z kalkulacji sporządzonej na zlecenie strony powodowej wynikało, że rzeczywisty koszt naprawy pojazdu kształtuje się na poziomie 17 901,80 zł, Sąd drugiej instancji natomiast uznał, że należne odszkodowanie wynosi 6911,87 zł.

W skardze brak przekonującej jurydycznej argumentacji mogącej przemawiać za tym, że skarżącemu szkoda została rzeczywiście wyrządzona oraz wskazania odpowiednich środków mających uwiarygodnić to twierdzenie (por. postanowienie SN z 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 140). Skarżący wyrządzenie szkody, o której mowa w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c., łączył w istocie z samym faktem nieuwzględnienia jego powództwa w całości i częściowego przegrania procesu. Należy mieć na uwadze, że nieuwzględnienie powództwa bądź apelacji od wyroku, którym oddalone zostało powództwo nie może być utożsamiane z wyrządzeniem szkody, której rozmiary odpowiadałyby wartości określonego w pozwie roszczenia (zob. m.in. postanowienia SN: z 28 listopada 2016 r., II CNP 24/16; z 19 kwietnia 2022 r., I CNP 97/22). Oprócz twierdzenia, że strona poniosła szkodę na skutek wydania takiego orzeczenia konieczne są zatem - jak wskazano - dalsze szczegółowe wyjaśnienia, bez których o uprawdopodobnieniu szkody w ogóle nie może być mowy. Stanowisko to zostało już w orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wyrażone (por. m.in. postanowienia SN z 13 listopada 2007 r., III BP 7/07, OSNP 2009, nr 1-2, poz. 11;

z 23 października 2008 r., V CNP 26/08; z 8 grudnia 2009 r., III CNP 53/09, i z 12 lutego 2021 r., I CNP 11/20).

Również koszty procesu, zasądzone w orzeczeniu objętym skargą o stwierdzenie jego niezgodności z prawem nie stanowią szkody w rozumieniu art. 425⁵ § 1 k.p.c. (zob. m.in. postanowienia SN: z 27 lipca 2006 r., II BP 11/06, OSNP 2007, nr 15-16, poz. 223; z 28 listopada 2006 r., III CNP 46/06; z 26 czerwca 2008 r., I CNP 47/08, z 10 lipca 2008 r., I CNP 39/08; z 9 stycznia 2015 r., II CNP 28/14).

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jako instrument procesowy o szczególnym charakterze należy do środków wysoce sformalizowanych, a jej sporządzenie i wniesienie objęte jest przymusem adwokacko-radcowskim (art. 87¹ § 1 k.p.c.). Z tego względu ocena spełnienia stawianych skardze przez ustawodawcę wysokich wymagań nie może abstrahować od profesjonalnego charakteru zastępstwa strony w postępowaniu skargowym i musi być odpowiednio rygorystyczna.

Ponadto zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa niezgodność orzeczenia z prawem w rozumieniu art. 424¹ § 1 k.p.c. winna mieć charakter kwalifikowany, tzn. elementarny, oczywisty i rażący. Sytuacja taka nie zachodzi wówczas, gdy sąd wybiera jeden z możliwych wariantów interpretacji przepisów, które stosuje w sprawie (por. m.in. postanowienie SN z 12 października 2018 r., V CNP 30/17). Prawo do dokonania własnej wykładni przepisów prawa należy bowiem do elementów niezawisłości sędziowskiej. Stanowisko zajęte przez Sąd Najwyższy nie staje się „prawem” w rozumieniu art. 424¹ § 1 k.p.c. już z tej przyczyny, że zostało wielokrotnie wyrażone. Prawne związanie sądów powszechnych wykładnią dokonaną przez Sąd Najwyższy zawsze ma bowiem charakter wyjątkowy i dotyczy konkretnej sprawy (art. 390 § 2 k.p.c., art. 398²⁰ zd. 1 k.p.c.). W pozostałym natomiast zakresie racje przedstawiane przez Sąd Najwyższy mają zwykle istotne znaczenie argumentacyjne, lecz nie ograniczają Sądów powszechnych w samodzielnej ocenie prawnej okoliczności sporu (zob. postanowienie z 17 lipca 2020 r., V CNP 43/19).

Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji, na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego nie orzeczono, gdyż w odpowiedzi na skargę pozwany nie domagał się odrzucenia skargi, lecz wnosił o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania bądź o jej oddalenie i z tymi jedynie wnioskami łączył swój wniosek o zasądzenie kosztów postępowania ze skargi.